

Folkhälsomyndigheten

Nationell plan för vaccination mot covid-19

Rekommendation för prioritering av vaccination mot covid-19

Folkhälsomyndighetens delredovisning av regeringsuppdrag
S2020/04550/FS (delvis)

2021-02-04

Denna titel kan laddas ner från: www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/. En del av våra titlar går även att beställa som ett tryckt exemplar från Folkhälsomyndighetens publikationsservice, publikationsservice@folkhalsomyndigheten.se.

Citera gärna Folkhälsomyndighetens texter, men glöm inte att uppge källan. Bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten. Det innebär att du måste ha upphovsmannens tillstånd att använda dem.

© Folkhälsomyndigheten, 2021.

Artikelnummer: 21017

Om publikationen

Folkhälsomyndigheten har i uppdrag av regeringen att ta fram en nationell plan för vaccination mot covid-19. Uppdraget innefattar bland annat en rekommendation för en prioritetsordning för vaccinationen, som stöd för regionernas planering för vaccination. Denna rekommendation är en delredovisning i regeringsuppdraget.

Folkhälsomyndigheten

Johan Carlson

Generaldirektör

Innehåll

Om publikationen	3
Sammanfattning	5
Bakgrund.....	6
Utgångspunkter för prioritering.....	7
Ålder	7
Socioekonomi.....	7
Faser för vaccination 1-4.....	8
Fas 1.....	8
Fas 2.....	8
Fas 3.....	8
Sjukdomar eller tillstånd som innebär förhöjd risk för allvarlig covid-19	9
Fas 4.....	9
Barn och gravida erbjuds generellt inte vaccin	10
Översikt fas 1-4.....	11
Referenser	13

Sammanfattning

Folkhälsomyndigheten har i uppdrag av regeringen att ta fram en nationell plan för vaccination mot covid-19. Uppdraget innefattar bland annat en rekommendation för en prioritetsordning för vaccinationen, som i sig är beroende av tillgången till godkänt vaccin. Denna rekommendation är en delredovisning i regeringsuppdraget.

Syftet med att prioritera vissa grupper är att först ge ett skydd till dem som har störst risk att bli allvarligt sjuka eller dö i covid-19. I detta dokument beskrivs olika riskfaktorer och Folkhälsomyndighetens överväganden när det gäller prioriterade grupper för fas 2, 3 och 4.

Risken för att drabbas av svår sjukdom och död i covid-19 har visats sig påverkas av ålder och socioekonomi. Därför är dessa aspekter utgångspunkter för vaccination i samtliga faser.

Fas 2 utökas till att inkludera personer 65 år och äldre samt personer som är mellan 18 år och 64 år med dialysbehandling och personer som genomgått benmärgstransplantation eller annan organtransplantation. Även deras hushållskontakter prioriteras.

I fas 3 rekommenderas vaccination mot covid-19 till alla i åldern 60–64 år och till dem som är 18–59 år och har en eller flera bakomliggande sjukdomar eller tillstånd som kan innebära en ökad risk för allvarlig sjukdom. Här ingår även personer 18–59 år som av olika anledningar har svårt att skydda sig mot smitta, till exempel personer med en demenssjukdom och kognitiv eller psykisk funktionsnedsättning och personer som lever i socialt utsatta situationer.

I den fjärde och sista fasen inkluderas personer 18 år och äldre och som inte prioriterats i tidigare faser.

Folkhälsomyndigheten rekommenderar inte generell vaccination av gravida kvinnor, inte heller till barn och unga 0-17 år. En individuell bedömning kan göras av behandlande läkare om den gravida kvinnan eller barnet har en sjukdom eller ett tillstånd som kan innebära en ökad risk för svår sjukdom.

Bakgrund

Folkhälsomyndigheten har i uppdrag av regeringen att ta fram en nationell plan för vaccination mot covid-19. Uppdraget innefattar bland annat en rekommendation för en prioritetsordning för vaccinationen, som i sig är beroende av tillgången till godkänt vaccin. Denna rekommendation är en delredovisning i regeringsuppdraget.

Folkhälsomyndigheten rekommenderar att vaccineringen mot covid-19 genomförs i fyra faser, med en prioriteringsordning. Prioriteringen bygger på principen att de med störst risk för allvarlig sjukdom och död prioriteras framför grupper med lägre risk.

De grupper som ska prioriteras för vaccination kan komma att påverkas av vaccinernas egenskaper när de godkänns, tillgången till vacciner och möjligheten att administrera dem. Nya data som påverkar prioriteringarna kan också tillkomma efter godkännandet, och det finns risk för ändringar i planerna för hur mycket vaccin som levereras och när. Den här rekommendationen för prioritering kan komma att justeras framöver.

Utgångspunkter för prioritering

Syftet med att prioritera vissa grupper är att först ge ett skydd till dem som har störst risk att bli allvarligt sjuka eller dö i covid-19. Folkhälsomyndigheten rekommenderar att vaccination delas in i fyra faser. Förutom sjukdomar och andra tillstånd har det visats att ålder och socioekonomiska faktorer ökar risken för allvarlig sjukdom och död, därmed ska dessa faktorer beaktas i samtliga fyra faser för vaccination.

Ålder

Personer med hög ålder har visat sig ha störst risk för allvarlig sjukdom och död. Därför ska de äldsta vaccineras först.

Socioekonomi

Risken för allvarlig sjukdom och död i covid-19 påverkas av födelseland, bostadsområde och socioekonomi. Dödligheten har varit förhöjd bland personer som är födda i bl.a. Mellanöstern, Afrika och de övriga nordiska länderna, liksom bland personer med lägre inkomst, kortare utbildning och vissa typer av yrken (1,2). Dessutom har man noterat en högre dödlighet i en del bostadsområden, sannolikt för att flera av riskfaktorerna är vanliga bland boende i de områdena (3). Många sjukdomar är vanligare bland personer med sämre socioekonomiska förutsättningar (3). Det beror till stor del på ojämlikheter i exempelvis materiella förhållanden, arbetsvillkor, psykosociala aspekter, levnadsvanor och hälso- och sjukvård. Alla dessa faktorer sammantaget gör att personer i vissa områden generellt löper en högre risk för ohälsa, och även för allvarlig sjukdom och död i covid-19.

Faser för vaccination 1-4

Folkhälsomyndigheten rekommenderar att vaccination mot covid-19 delas in i fyra faser.

Fas 1

Den första fasen omfattar följande riskgrupper:

- Personer som bor på särskilda boenden för äldre eller har hemtjänst enligt socialtjänstlagen (2001:453).
- Personal inom äldreomsorg, hälso- och sjukvård och övrig omsorgspersonal som arbetar nära personer som bor på särskilda boenden eller har hemtjänst.
- Hushållskontakter – vuxna som lever tillsammans med någon som har hemtjänst.

Fas 2

Den andra fasen innefattar följande riskgrupper:

- personer som är 65 år och äldre, varav de äldsta vaccineras först
- personer som genomgått benmärgs- eller annan organtransplantation och deras hushållskontakter
- personer med dialysbehandling och deras hushållskontakter
- personer som är 18 år och äldre som får insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).
- personer som är 18 år eller äldre som har beslut om assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken. De äldsta erbjuds vaccination först.
- personal inom vård och omsorg (inklusive LSS), som arbetar nära patienter och omsorgstagare.

Om brist på vaccin skulle uppstå bör personer med sjukdomar eller tillstånd som beskrivs i denna delredovisning prioriteras, samtidigt som ålder och socioekonomi beaktas.

Fas 3

Den tredje fasen omfattar följande riskgrupper:

- Personer i åldern 60–64 år med en sjukdom eller ett tillstånd som innebär en riskökning (enligt lista nedan).
- Personer i åldern 60–64 år.
- Personer i åldern 18–59 år med en sjukdom eller ett tillstånd som innebär en riskökning (enligt lista nedan).

- Personer med tillstånd som innebär svårigheter att följa råd om smittskyddande åtgärder.

Ålder är den främsta riskfaktorn för allvarlig sjukdom och död i covid-19. En viss typ av samsjuklighet har visat sig öka risken för att bli allvarligt sjuk eller avlida i covid-19 (1). I listan nedan definieras vilka grupper och tillstånd som avses. I en del fall krävs en individuell bedömning av om vaccination ska prioriteras eller inte. En kombination av två eller flera riskfaktorer hos en individ ökar angelägenhetsgraden för vaccination, liksom om man har en allvarligare form av någon sjukdom eller tillstånd som ger en riskökning.

Sjukdomar eller tillstånd som innebär förhöjd risk för allvarlig covid-19

- Kronisk hjärt- och kärlsjukdom, inklusive stroke och hypertoni.
- Kronisk lungsjukdom såsom KOL samt svår och instabil astma.
- Andra tillstånd som leder till nedsatt lungfunktion eller försämrad hostkraft och sekretstagnation (till exempel extrem fetma, neuromuskulära sjukdomar eller flerfunktionshinder).
- Kronisk lever- eller njursvikt.
- Diabetes typ 1 och typ 2.
- Tillstånd som innebär kraftigt nedsatt immunförsvar på grund av sjukdom eller behandling.
- Downs syndrom.

I den tredje fasen prioriteras personer som av olika skäl kan ha svårigheter att följa rekommendationer om smittskyddande åtgärder och därmed ha en ökad risk för att bli smittade och kan sprida smittan vidare. Detta gäller personer 18-59 år med demenssjukdom och kognitiv eller psykisk funktionsnedsättning. Det gäller även personer som lever i socialt utsatta situationer.

Om brist på vaccin skulle uppstå bör personer med sjukdomar eller tillstånd som beskrivs i denna delredovisning prioriteras, samtidigt som ålder och socioekonomi beaktas.

Fas 4

I den fjärde och sista fasen inkluderas personer 18 år och äldre och som inte prioriterats i tidigare faser. Om brist på vaccin skulle uppstå bör prioritering ske utifrån ålder och socioekonomi.

Barn och gravida erbjuds generellt inte vaccin

Barn har en lägre risk än vuxna att drabbas av allvarlig covid-19, enligt den kunskap som finns hittills. De godkända vaccinerna mot covid-19 är ännu inte fullt utprövade på barn, så sammantaget bedöms det vara bäst att avvakta med en generell vaccination i gruppen 0–17 år. I särskilda fall kan vaccination av barn diskuteras med den behandlande läkaren, beroende på godkända vacciner och det enskilda barnets grundproblematik.

Folkhälsomyndigheten rekommenderar inte generell vaccination av gravida kvinnor. Individuell bedömning bör göras av behandlande läkare om den gravida kvinnan har en sjukdom eller ett tillstånd som kan innebära en ökad risk för svår sjukdom.

Översikt fas 1-4

Tabell 1. Rekommendation för prioritetsordning för vaccination mot covid-19 i den första, andra, tredje och fjärde fasen.

Fas	Prioritet	Grupp	Syfte med prioritering
1	1	Personer som bor på särskilda boenden för äldre eller har hemtjänst enligt socialtjänstlagen (2001:453).	Ge tidigt skydd till de personer som har störst risk att bli, allvarligt sjuka eller avlida i covid-19.
1	2	Personal inom äldreomsorg, hälso- och sjukvård och övrig omsorgspersonal som arbetar nära personer enligt prioritet 1.	Ge indirekt och förstärkt skydd till personer enligt prioritet 1.
1	3	Hushållskontakter – vuxna som lever tillsammans med någon som har hemtjänst enligt prioritet 1.	Ge indirekt och förstärkt skydd till personer enligt prioritet 1.
2	1	Övriga personer som är 65 år och äldre. Inom denna grupp ska de äldsta vaccineras först.	Ge tidigt skydd till de personer som har hög risk för att bli allvarligt sjuka eller avlida i covid-19.
2	2	Personer med särskilt hög risk pga. dialys eller benmärgs- eller organtransplantation. Hushållskontakter till dessa inkluderas	Ge skydd till de personer som har en hög risk för att bli allvarligt sjuka i covid-19.
2	3	Personer som är 18 år och äldre och som får insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Gäller även personer som är 18 år och äldre och som har beslut om assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken (2010:110).	Ge tidigt skydd till de personer som har ökad risk för att utsättas för smitta och där ökad risk för allvarlig covid-19-sjukdom inte kan uteslutas.
2	4	Personal inom vård och omsorg, (inklusive LSS) som arbetar nära patienter och omsorgstagare.	Ge indirekt förstärkt och tidigt skydd till patienter och omsorgstagare och att ha en fungerande sjukvård under pågående pandemi.

Fas	Prioritet	Grupp	Syfte med prioritering
3	1	Personer i åldern 60–64 år med en sjukdom eller ett tillstånd – se sidan 10.	Ge skydd till de personer som har en ökad risk för att bli allvarligt sjuka i covid-19.
3	2	Övriga personer som är 60–64 år.	Ge skydd till de personer som har en ökad risk för att bli allvarligt sjuka i covid-19.
3	3	Personer i åldern 18–59 år med en sjukdom eller ett tillstånd – se sidan 10.	Ge skydd till de personer som har en ökad risk för att bli allvarligt sjuka i covid-19.
3	3	Personer i åldern 18–59 år som har ett tillstånd som kan innebära svårigheter att följa råden om smittskyddande åtgärder.	Ge skydd till personer med ökad risk att smittas av covid-19.
4	1	Personer som är 18 år och äldre och som inte prioriterats i tidigare faser. Inom denna grupp ska de äldsta vaccineras först.	

Referenser

1. Williamson EJ, Walker AJ, Bhaskaran K, Bacon S, Bates C, Morton CE, et al. Factors associated with COVID-19 death using OpenSAFELY. Nature. 2020. <https://doi.org/10.1038/s41586-020-2521-4>
2. Rostila M. Disparities in covid-19 deaths by country of birth in Stockholm, Sweden: A total population based cohort study. Stockholm Research Reports in Demography | no 2020:39 ISSN 2002-617X | Department of Sociology; 2020.
3. V. Bartelink, P. Tynelius, A. Walander and A. Lager. Socioekonomiska faktorer och covid-19 i Stockholms län November 2020. Institution: Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin, Region Stockholm 2020. https://ces.sll.se/globalassets/verksamheter/forskning-och-utveckling/centrum-for-epidemiologi-och-samhallsmedicin/folkhalsoguiden/rapporter-och-faktablad/rapport-2020.10-socioekonomiska-faktorer-och-covid-19-i-stockholms-lan_november-2020_.pdf

Folkhälsomyndigheten har i uppdrag av regeringen att ta fram en nationell plan för vaccination mot covid-19. Uppdraget innefattar bland annat en rekommendation för en prioritetsordning för vaccinationen, som stöd för regionernas planering för vaccination. Denna rekommendation är en delredovisning i regeringsuppdraget.

Folkhälsomyndigheten är en nationell kunskapsmyndighet som arbetar för en bättre folkhälsa. Det gör myndigheten genom att utveckla och stödja samhällets arbete med att främja hälsa, förebygga ohälsa och skydda mot hälsorisker. Vår vision är en folkhälsa som stärker samhällets utveckling.

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. **Östersund** Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se